

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Obdo/3/2023
Identifikačné číslo spisu:	3816203380
Dátum vydania rozhodnutia:	28.05.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Ivana Nemčeková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:3816203380.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ivany Nemčekovej a členiek senátu JUDr. Andrey Moravčíkovej, PhD. a JUDr. Lenky Praženkovej, v spore žalobcu DOPRAVIA, s.r.o., so sídlom Demänovská dolina 364, IČO: 46 367 063, zastúpeného Hronček & Partners, s. r. o., so sídlom Kálov 1, Žilina, IČO: 47 248 327, proti žalovanému 1/ Martin Kozyk, so sídlom Za Humny 449, 747 64 Veľká Polom, Česká republika, IČO: 74577514, zastúpenému Mgr. Martinom Hurtišom, advokátom so sídlom ul. Matice slovenskej 17, Prievidza, IČO: 50 864 611 a žalovanému 2/ Kooperativa pojišťovna, a. s., Vienna Insurance Group, so sídlom Pobřežní 665/21, 18 600 Praha 8, Česká republika, IČO: 471 16 617, o zaplatenie 27 337,95 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Prievidza pod sp. zn. 6Cb/9/2016, o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne, č. k. 16Cob/12/2020 - 276 zo dňa 29. júna 2022, takto

rozhodol:

- I. Dovolanie žalobcu o d m i e t a .
- II. Žalovaný 1/ m á proti žalobcovi n á r o k na plnú náhradu trov dovolacieho konania.
- III. Žalovaný 2/ m á proti žalobcovi n á r o k na plnú náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prievidza (ďalej tiež „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“), rozsudkom č. k. 6Cb/9/2016-204 zo dňa 26. júla 2019 v znení opravného uznesenia z 8. januára 2020, č. k. 6Cb/9/2016-239 (resp. po úprave žurnalizácie spisu č. k. 6Cb/9/2016-252), prvým výrokom uložil obom žalovaným povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 23 171,16 eur s úrokom z omeškania 5 % ročne zo sumy 23 171,16 eur od 01.07.2017 do zaplatenia, a to do troch dní od právoplatnosti rozhodnutia s tým, že plnením jedného

zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhého zo žalovaných.

Druhým výrokom uložil povinnosť žalovanému 1/ zaplatiť žalobcovi sumu 4 166,79 eur, s úrokom z omeškania 5 % ročne zo sumy 4 166,79 eur od 16.12.2017 do zaplattenia, a to do 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia. Tretím výrokom vo zvyšnej časti žalobu zamietol a štvrtým výrokom určil, že žalobca má nárok na náhradu trov konania voči žalovanému 1/ v rozsahu 100 %, voči žalovanému 2/ v rozsahu 54,88 %, pričom v rozsahu plnenia jedného zo žalovaných povinnosť druhého zo žalovaných zaniká.

2. Z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie vyplynulo, že žalobca sa podanou žalobou domáhal pôvodne len voči žalovanému 1/ zaplattenia sumy 23 171,16 eur s príslušenstvom.

Po zmene žaloby, ktorú súd pripustil uznesením z 31. januára 2019, č. k. 6Cb/9/2016-157, sa žalobca domáhal voči žalovaným 1/ a 2/ spoločne a nerozdielne zaplattenia sumy 23 171,16 eur s úrokom z omeškania 5% ročne z tejto sumy od 18.03.2016 (deň podania žaloby na súd) do zaplattenia a voči žalovanému 1/ aj sumy 4 166,79 eur s úrokom z omeškania 5 % ročne z tejto sumy od 16.12.2017 do zaplattenia. Žalobou bol uplatnený regresný nárok žalobcu vo výške ním nahradenej škody (23 171,16 eur) na prepravovanej zásielke podľa rozsudku Okresného súdu Martin zo dňa 3. mája 2017, č. k. 18Cb/84/2016-266. Žalobca po zaplattení (23 171,16 eur s prísl.) následne nárok uplatnil voči žalovanému 1/, ktorý škodu v súvislosti s dopravnou nehodou počas prepravy spôsobil, resp. ktorý za škodu zodpovedá a voči žalovanému 2/ ako poisťovateľovi žalovaného 1/. Ďalší regresný nárok, vo výške zaplattených nákladov spojených s uplatňovaním tejto škody spoločnosťou IMS CARGO SLOVAKIA s.r.o., Hraničná 18, Bratislava, IČO: 44 742 886 (ďalej tiež „IMS CARGO SLOVAKIA s.r.o.“) voči žalobcovi (v konaní na Okresnom súde Martin v postavení žalovaného), a to trovy konania 4 166,79 eur, žalobca uplatnil len voči žalovanému 1/.

3. Súd prvej inštancie považoval za preukázané, že žalobca na základe objednávky IMS CARGO SLOVAKIA s.r.o. zabezpečoval prepravu zásielky (tovaru) z miesta nakládky v Prievidzi do miesta vykládky v Hamburgu. Dokladom o uzavretí zmluvy o preprave je doložený nákladný list CMR č. 2015/10517 zo dňa 17.03.2015 (ďalej tiež „nákladný list CMR“). Odosielateľom tovaru bola spoločnosť Scheuch s.r.o., Teplárenská 1, Prievidza, IČO: 36 337 277 (ďalej len „odosielateľ“) a ako dopravca (správne malo byť „ďalší dopravca“; pozn. najvyššieho súdu) je na nákladnom liste CMR uvedený žalovaný 1/.

Preprava bola zo strany odosielateľa objednaná u spoločnosti Schenker s.r.o., ktorá následne dopravu (správne „prepravu“; pozn. najvyššieho súdu) zabezpečovala „cez“ spoločnosť IMS CARCO SLOVAKIA s.r.o., ktorá ju následne objednala u žalobcu, ktorý prepravu vykonal prostredníctvom ďalšieho dopravcu - žalovaného 1/. Podľa súdu prvej inštancie medzi žalobcom a žalovaným 1/ bola uzatvorená zmluva o preprave vecí podľa § 610 a nasl. zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej tiež „OBZ“).

Počas prepravy (vykonávanej žalovaným 1/) došlo v Českej republike k dopravnej nehode, s následkom poškodenia prepravovaného tovaru. Výška škody bola znaleckým posudkom stanovená na sumu 23 171,16 eur. Náhradu tejto škody na prepravovanej zásielke si odosielateľ (Scheuch s.r.o.) uplatnil u spoločnosti Schenker s.r.o., ktorá ju nahradila a regresný nárok si uplatnila voči IMS CARGO SLOVAKIA s.r.o., táto spoločnosť škodu rovnako uhradila a žalobou podanou na Okresnom súde Martin sa domáhala náhrady uhradenej škody od žalobcu. Okresný súd Martin rozsudkom č. k. 18Cb/84/2016-266 z 3. mája 2017 uložil spoločnosti DOPRAVIA, s.r.o. (žalobcovi v tomto konaní), zaplatiť sumu 23 171,16 eur s úrokom z omeškania 9,05 % ročne od 16. apríla 2016 do zaplattenia a nahradiť trovy konania 4 166,79 eur. Žalobca uvedené čiastky spoločnosti IMS CARGO SLOVAKIA s.r.o. uhradil 30.06.2017 (sumu 23 171,16 eur) a 15.12.2017 (4 166,79 eur).

4. Súd prvej inštancie konštatoval, že kuške došlo pri vykonávaní dopravy žalovaným 1/, ktorý nesie zodpovednosť za spôsobenú škodu. Ďalej uzavrel, že žalobca má právo na náhradu škody proti žalovanému 1/ podľa článku 37 písm. a) vyhlášky č. 11/1975 Zb. o Dohovore o prepravnej zmluve v medzinárodnej cestnej nákladnej doprave (ďalej tiež „Dohovor CMR“), keďže žalobca ako dopravca zaplatil náhradu poškodenej zásielky odosielateľovi a v zmysle uvedeného článku Dohovoru CMR má právo postihu proti žalovanému 1/, ktorý škodu (pri dopravnej nehode) spôsobil.

5. Pasívnu vecnú legitímáciu žalovaného 2/ v spore odôvodnil súd prvej inštancie tým, že žalovaný 1/ uzatvoril poisťnú zmluvu pre poistenie zodpovednosti cestného dopravcu so žalovaným 2/ a keďže v priebehu poisťného obdobia došlo k poisťnej udalosti, pri ktorej došlo ku škode, vznikla žalovanému 2/ v zmysle poisťnej zmluvy povinnosť nahradiť vzniknutú škodu.

6. Súd prvej inštancie ďalej poukázal na to, že obaja žalovaní boli upovedomení o súdnom konaní vedenom na Okresnom súde Martin pod sp. zn. 18Cb/84/2016 (výzvami na možný vstup v pozícii intervenienta), do konania však nevstúpili, nezúčastnili sa ho, čím sa vzdali možnosti uplatniť prostriedky procesnej obrany/procesného útoku, a preto nemajú právo popierať oprávnenosť platby uskutočnenej žalobcom (článok 39 Dohovoru CMR).

7. K vznesenej námietke nedostatku právomoci súd prvej inštancie uviedol, že ide o spor s cudzím prvkom, pričom za rozhodujúcu považoval úpravu obsiahnutú v článku 31 ods. 1 písm. a) a b) Dohovoru CMR, z ktorej vyvodil, že v danom prípade si žalobca mohol svoj nárok uplatniť na súde podľa sídla žalovaného alebo podľa miesta, kde sa zásielka prevzala na prepravu, alebo miesta určeného na jej vydanie, pričom právo výberu patrí žalobcovi. Keďže k prevzatíu zásielky došlo v meste Prievidza, Okresný súd Prievidza uzavrel, že má právomoc konať vo veci.

8. Proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie podali obaja žalovaní samostatné odvolania, o ktorých rozhodol Krajský súd v Trenčíne (ďalej tiež „odvolací súd“) uznesením č. k. 16Cob/12/2020-276 zo dňa 29. júna 2022, ktorým rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a konanie zastavil. V poradí druhým výrokom nárok na náhradu trov konania stranám sporu nepriznal.

9. Odvolací súd v odôvodnení konštatoval, že žalovaný 1/, ako vyplýva z bodu 17 nákladného listu CMR, mal postavenie ďalšieho - následného dopravcu v zmysle článku 34 Dohovoru CMR, nakoľko prevzal zásielku na prepravu spolu s nákladným listom a za podmienok, ktoré vyplývajú z nákladného listu CMR, sa stal zmluvnou stranou zmluvy o preprave, ktorú uzatvorili odosielateľ s hlavným dopravcom. Podľa odvolacieho súdu, články 34 až 40 Dohovoru CMR sa nachádzajú v VI. kapitole, ktorá sa týka preprav uskutočňovaných postupne niekoľkými dopravcami a uvedená časť sa vzťahuje aj na posudzovaný prípad. Pre určenie (medzinárodnej) príslušnosti/právomoci súdu, je za daných skutkových okolností pre uplatnenie postihového práva žalobcu proti žalovanému 1/ daná príslušnosť podľa článku 39 ods. 2 Dohovoru CMR, v zmysle ktorej je príslušným súd Českej republiky, v ktorej má žalovaný 1/ trvalé bydlisko alebo miesto podnikania. Predmetné ustanovenie článku 39 ods. 2 Dohovoru CMR má kogentný charakter a ide o osobitné ustanovenie, ktoré sa odchyľuje od článku 31 ods. 1 Dohovoru CMR a pre tento prípad má z tohto dôvodu prednosť.

10. Odvolací súd ďalej konštatoval, že nemá právomoc konať a rozhodnúť ani vo vzťahu k žalovanému 2/. V tejto súvislosti poukázal na príslušné ustanovenia nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1215/2012 z 12. decembra 2012 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (ďalej tiež „Brusel I bis“) a na Všeobecné poisťné podmienky pre poistenie majetku a zodpovednosti VPP P-100/14 a Zvláštne poisťné podmienky pre poistenie zodpovednosti cestného dopravcu ZPP P-660/14, ktoré sa vzťahujú na poisťnú zmluvu uzatvorenú medzi žalovaným 1/ ako poisťníkom a žalovaným 2/ ako poisťiteľom. Na základe znenia článku 15 bod 2. Brusel I. bis a článku 19 bod 2/ VPP P-100/14 odvolací súd konštatoval, že právomoc slovenského súdu konať a rozhodnúť absentuje aj vo vzťahu medzi žalobcom a žalovaným 2/.

Nakoľko ide o neodstrániteľnú podmienku konania, odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a konanie zastavil pre nedostatok právomoci.

11. Proti uzneseniu odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) včas dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzoval z ustanovenia § 420 písm. f) CSP. Dovolaciemu súdu navrhol, aby napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zmenil tak, že potvrdí rozsudok súdu prvej inštancie a žalobcovi prizná náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania, ako aj náhradu trov dovolacieho konania v celom rozsahu. Alternatívne žiadal, aby dovolací súd zrušil napadnuté uznesenie odvolacieho súdu a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

12. Podľa názoru dovolateľa, namietaná vada podľa § 420 písm. f) CSP spočíva v tom, že odvolací súd svoje rozhodnutie riadne neodôvodnil a dostatočne sa nevysporiadal s pre vec

podstatnými námietkami dovolateľa obsiahnutých vo vyjadrení k odvolaniam žalovaných. Dovolateľ uviedol, že nesúhlasí s odôvodnením napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu, podľa ktorého súdy Slovenskej republiky nemajú právomoc rozhodnúť predmetný súdny spor, a preto považuje napadnuté rozhodnutie za výsledok nesprávneho procesného postupu odvolacieho súdu, ktorým bolo porušené právo dovolateľa na spravodlivý súdny proces, ktorého súčasťou je aj zákaz odopretia spravodlivosti (*denegatio iustitiae*), k čomu však podľa názoru dovolateľa došlo v dôsledku vydania dovolaním napadnutého uznesenia odvolacieho súdu.

13. Dovolateľ uvádza, že podľa čl. 31 Dohovoru CMR má na výber, ktorý zo súdov zvolí pre podanie žaloby, a preto sa v tomto konaní rozhodol, že podá žalobu na Okresnom súde Prievidza, a to podľa čl. 31 ods. 1 písm. b) Dohovoru CMR, ktorý stanovuje príslušnosť súdu toho štátu, kde leží miesto, kde sa zásielka prevzala na prepravu, pričom z dokazovania vyplýva, že miesto nakládky tovaru bolo Scheuch s.r.o., Teplárenská 1, 971 01 Prievidza, Slovenská republika. Podľa Dohovoru CMR je teda za daných okolností príslušný k prejednaniu veci okrem iných aj súd na území Slovenskej republiky. Z tohto dôvodu dovolateľ podal žalobu

na Okresnom súde Prievidza a tento súd je podľa dovolateľa oprávnený predmetný spor prejsť a rozhodnúť.

14. K dovolaniu sa v súdom určenej lehote vyjadrili obaja žalovaní. Žalovaný 1/ považoval napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu za vecne správne, dovolacie dôvody žalobcu za nedostatočné, a preto navrhol dovolanie odmietnuť. Žalovaný 2/ namietal okrem právomoci súdov Slovenskej republiky aj svoju pasívnu vecnú legitimitu v spore a zdôraznil, že v takom prípade, aký predstavuje vec tu posudzovaná, poškodený nemá priamy nárok na náhradu škody proti poisťovateľovi škodcu.

15. Dovolací súd k procesnému postupu v dovolacom konaní dodáva, že lehotu podľa § 436 ods. 3 CSP považoval na strane žalovaného 1/ za splnenú podaním jeho vyjadrenia zo 6.2.2023, keďže súd prvej inštancie dovolanie žalobcu nedoručil správne podľa § 110 ods. 1 veta prvá CSP v spojení s § 438 ods. 1 CSP splnomocnenému zástupcovi

žalovaného 1/ (plnomocenstvo na č. l. 120 spisu), ale priamo žalovanému 1/.

Dovolací súd tu rešpektuje názor Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej tiež „ústavný súd“) o celistvosti súdneho konania, ktorého súčasťou je aj dovolacie konanie

(napr. nález z 5.11.2020, sp. zn. II. ÚS 348/2020). Postačujúce pre zastupovanie

žalovaného 1/ kontinuálne aj v dovolacom konaní preto bolo uvedenie v plnomocenstve z 10.5.2018, udelenom žalovaným 1/ advokátovi Mgr. Martinovi Hurtišovi, aby „podával opravné prostriedky“, pod ktoré je možné zahrnúť ako riadne tak mimoriadne opravné prostriedky, ku ktorým sa radí aj dovolanie.

16. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“),

ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podal včas žalobca, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpený v súlade s ust. § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP veta pred bodkočiarkou), viazaný dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu

ako aj konanie, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a dospel k záveru o neprípustnosti a súčasne nedôvodnosti dovolania v zmysle ust. § 420 písm. f) CSP, a preto podané dovolanie odmietol (§ 447 písm. c/ CSP).

K právnej úprave prípustnosti dovolania.

17. Podľa ustanovenia § 419 CSP, proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú taxatívne vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky prípustnosti dovolania, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

18. Podľa § 420 CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonala

za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

19. Podľa ustanovenia § 431 ods. 1 CSP, dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie v čom spočíva táto vada.(§ 431 ods. 2 CSP).

20. Podľa ustanovenia § 440 CSP, dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný.

21. Podľa ustanovenia § 442 CSP, dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd.

22. Dovolací súd v súvislosti s vyššie citovanou zákonnou úpravou zdôrazňuje, že pri preskúmaní veci v rozsahu dovolacích dôvodov, je v zmysle úpravy obsiahnutej v § 442 CSP viazaný skutkovým stavom tak, ako ho ustálil odvolací súd a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva

v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania

(I. ÚS 6/2018). Viazanosť dovolacími dôvodmi znamená, že dovolací súd môže skúmať dovolacie dôvody len v rozsahu, v akom boli vymedzené, je teda viazaný tým, čo dovolateľ považuje

za nesprávne. Právna úprava pripúšťa dva dovolacie dôvody, prvý spočíva v zmatečnosti napadnutého rozhodnutia (§ 431 CSP), druhý v nesprávnom právnom posúdení veci odvolacím súdom (§ 432 CSP).

23. Úspešné uplatnenie dovolania je vždy nevyhnutne podmienené primárnym záverom dovolacieho súdu o prípustnosti dovolania a až následným sekundárnym záverom, týkajúcim sa jeho dôvodnosti.

24. Z obsahu dovolania je zrejmé, že žalobca ním napáda a považuje za zmatečný procesný postup odvolacieho súdu, ktorý na námietku strany skúmal splnenie procesnej podmienky danosti právomoci (medzinárodnej príslušnosti) súdov Slovenskej republiky na konanie o podanej žalobe. Výsledkom tohto postupu bolo rozhodnutie o zrušení rozhodnutia súdu prvej inštancie a o zastavení konania, založenom na závere o nesplnení zákonných kritérií pre právomoc súdov SR daný spor s medzinárodným prvkom prejednať a rozhodnúť o žalobcom uplatnenom nároku.

25. Vzhľadom na námietku dovolateľa, že v konaní došlo k uvedenej procesnej zmatečnej vade (§ 420 CSP), dovolací súd primárne skúmal, či vec patrí alebo nepatrí

do právomoci súdov Slovenskej republiky, a teda či je takáto námietka žalobcu z hľadiska

ním uplatnených dovolacích dôvodov prípustná ako dôvodná.

26. Právomoc sa vo všeobecnosti posudzuje ako oprávnenie určitého štátneho orgánu riešiť otázky, ktoré sú zákonom zverené do jeho kompetencie. Právomoc v civilnom súdnom (sporovom) konaní predstavuje súhrn práv a povinností, ktoré (procesné) právne predpisy priznávajú súdom. Súhrn týchto práv a povinností sa nazýva výkon súdnictva (jurisdikcia); rozumie sa ním najmä prejednávanie a rozhodovanie vecí (sporov).

Právomoc súdu na prejednanie a rozhodnutie vecí (sporu) v civilnom súdnom konaní predstavuje jednu zo základných procesných podmienok, pričom jej nedostatok má za následok zastavenie konania.

27. Prípustnosť dovolania je z hľadiska právomoci súdu daná, ak súd rozhodol vo veci, ktorá nepatrí do jeho právomoci. Nedostatok právomoci je neodstrániteľná podmienka konania, ktorá má za následok zastavenie konania. Avšak v prípade, ak súd nesprávne zastaví konanie s odôvodnením, že vec nepatrí do jeho právomoci, tento postup je potrebné považovať za vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP [a nie podľa § 420 písm. a) CSP]. Preto dovolací súd v danom prípade preskúmal vec na základe námietok dovolateľa z hľadiska prípustnosti a dôvodnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

K prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP

28. Podľa ust. § 420 písm. f) CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

29. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a súčasne dôvodnosť dovolania

v prípade, ak miera porušenia procesných práv strany ako dôsledok nesprávneho procesného postupu súdu, nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces.

Relevantnými znakmi, charakterizujúcimi procesnú vadu v zmysle tohto ustanovenia,

sú zásah súdu do práva na spravodlivý súdny proces a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva.

Právo na spravodlivý súdny proces predstavuje možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva

je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil

s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať

sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

30. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05). Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemusí odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05).

31. Dovolateľ prípustnosť dovolania vyvodzoval z ust. § 420 písm. f) CSP s odôvodnením, že mu ako žalobcovi odvolací súd mal nesprávnym procesným postupom znemožniť, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. K tvrdenej vade predpokladanej ust. § 420 písm. f) CSP malo dôjsť v dôsledku toho, že i/ odvolací súd v napadnutom rozhodnutí nedostatočne odôvodnil svoje závery vedúce k zrušeniu prvoinštančného rozhodnutia a k zastaveniu konania a súčasne, že ii/ išlo o (zmätočný) nesprávny procesný postup, založený na nesprávnom právnom závere, aplikujúc na zistený skutkový stav čl. 39 ods. 2 Dohovoru CMR vo vzťahu

k žalovanému 1/, resp. na základe článku 15 bod 2. nariadenia Brusel I bis vo vzťahu k žalovanému 2/, keď určil, že súdy Slovenskej republiky (ďalej tiež „SR“) nemajú právomoc konať a rozhodnúť o podanej žalobe. Podľa dovolateľa je právomoc súdov SR daná vo vzťahu k oboj žalovaným, pričom tento svoj názor opiera o čl. 31 ods. 1 Dohovoru CMR, podľa ktorého zvolil pre podanie žaloby Okresný súd v Prievidzi. Odvolací súd zastavil konanie

aj napriek tomu, že podľa dovolateľa neboli na to dané zákonné dôvody, a tým mu odňal možnosť konať pred súdom, porušil jeho právo na spravodlivý proces, nakoľko došlo k bezdôvodnému a arbitrárnemu odopretiu spravodlivosti.

K námietke (ad i/) nedostatočného odôvodnenia napadnutého rozhodnutia

32. Ako už bolo povedané vyššie, ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva

na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napríklad o právo na verejné prejednanie vecí za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa k všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní

a pod. (pozri k tomu uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 155/2017 z 25. októbra 2017, m. m. IV. ÚS 58/2021). V prípade, že nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá prípustnosť a dôvodnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP (uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 9 Cdo 277/2021

z 30. novembra 2022). Judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) nevyžaduje, aby na každý argument strany bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia.

Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na

tento argument (Georgiadis proti Grécku, rozsudok z 29. 5. 1997, Higgins proti Francúzsku, rozsudok z 19. 2. 1998). Z práva na spravodlivý súdny proces vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (Kraska proti Švajčiarsku, rozsudok z 29. 4. 1993, II. ÚS 410/06) 47. V podmienkach dovolacieho konania je už vyabstrahovaný vzťah medzi povinnosťou strany v spore uviesť právne relevantnú argumentáciu a povinnosťou dovolacieho súdu na túto argumentáciu reagovať zákonne ukotvený v § 431 ods. 2 CSP, ktorý vymedzuje povinnosť dovolať uviest', v čom spočíva vada zmätočnosti, a v § 440 CSP, podľa ktorého je dovolací súd viazaný námietkami, ako ich prezentoval v dovolaní samotný dovolať.

33. Dovolací súd, rešpektujúc vlastnú judikatúru, judikatúru ESLP, ako aj Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej tiež „ústavný súd“), ďalej pripomína, že jedným z kľúčových princípov spravodlivého súdneho konania, ako ich garantuje čl. 6 ods. 1 dohovoru a tiež čl. 46 ods. 1 ústavy, je aj právo na náležité súdne odôvodnenie rozhodnutia. Jeho obsahom je právo účastníka konania, resp. sporovej strany na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré preskúmateľným spôsobom, jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Princíp spravodlivosti („fairness“) pritom zaväzuje súdy, aby pre svoje rozhodnutia poskytli dostatočné a relevantné dôvody

(napr. III. ÚS 135/04, III. ÚS 198/05, III. ÚS 34/07). Potreba náležité odôvodniť súdne rozhodnutie je daná tiež vo verejnom záujme, pretože je jednou zo záruk, že výkon spravodlivosti nie je arbitrárny, neprehľadný a že rozhodovanie súdu je kontrolovateľné verejnosťou (IV. ÚS 296/09). Taktiež ESLP vo svojej judikatúre vzťahujúcej sa na interpretáciu čl. 6 ods. 1 dohovoru už rovnako uviedol, že toto ustanovenie dohovoru zaväzuje súd uviesť dôvody svojho rozhodnutia, pričom rozsah tejto povinnosti sa môže líšiť v závislosti od povahy rozhodnutia. S prihliadnutím na uvedené je potrebné zohľadniť aj rôznorodosť návrhov, ktoré strana konania môže podať na súdoch, ako aj rozdiely existujúce v zmluvných štátoch

v súvislosti s právnou úpravou, so zvyklosťami, s právnymi názormi a vynášaním

a vyhotovovaním rozhodnutí (rozsudok ESLP vo veci Ruiz Torija a Hiro Balani proti Španielsku z 9.12.1994, sťažnosť č. 18390/91, § 29). Ústavný súd sa opakovane vyjadril,

že pre ústavnú akceptovateľnosť odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyhnutné aj to,

aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým všeobecný súd na základe týchto premisí dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé. Všeobecný súd musí súčasne vychádzať z toho, že práve tieto súdy majú poskytovať v súdnom konaní materiálnu ochranu zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov strán v konaní

(m. m. IV. ÚS 1/02, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07, III. ÚS 332/09).

34. Dovolací súd, pridržiavajúc sa vyššie uvedených všeobecných téz, preskúmaním danej veci dospel k záveru, že skutkové a právne závery vyjadrené v napadnutom rozhodnutí odvolacieho súdu nie sú zjavné neodôvodnené a nezlučiteľné s čl. 46 ods. 1 Ústavy SR

a že odôvodnenie dovolaním napadnutého uznesenia odvolacieho súdu ako celok spĺňa parametre zákonného odôvodnenia (§ 220 ods. 2, § 234 ods. 2, § 236, § 393 ods. 2 CSP).

Za porušenie základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy SR v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolať. Dovolanie v zmysle § 420 písm. f) CSP preto v tejto časti nie je prípustné, ako ani dôvodné.

35. Dovolací súd k vyššie uvedenému záveru uvádza, že odvolací súd v napadnutom rozhodnutí podrobne opísal priebeh prvoinštančného konania, skutkové zistenia ako aj právne závery vyplývajúce z rozsudku súdu prvej inštancie v danej veci, konštatoval tiež závery

zo skoršieho rozhodnutia Okresného súdu Martin sp. zn. 18Cb/84/2016 v súvisiacom spore

(v ktorom bol žalobca na žalovanej strane), pričom sa zreteľne vyjadril (ods. 44),

že pri posudzovaní právomoci a príslušnosti slovenského súdu považoval za rozhodné skutkové okolnosti zistené a preukázané v konaní pred súdom prvej inštancie. Tu dovolací súd poukazuje najmä na ods. 32, 33, 35, 38, 41, 42 odôvodnenia napadnutého uznesenia.

Odvolací súd teda dostatočne opísal pre rozhodnutie vo veci relevantný skutkový stav a zhrnul (ods. 43), že z rozhodujúcich skutkových tvrdení žalobcu a žalovaných 1/ a 2/ je zrejmé, že žalobca uplatňuje proti žalovanému 1/ právo postihu z dôvodu, že zaplatil náhradu škody vzniknutú z prepravy podľa Dohovoru CMR, a proti žalovanému 2/ právo na poistné plnenie z poistnej udalosti - dopravnej nehody zo 17.03.2015 na území ČR, ku ktorému

sa (žalovaný 2/) zaviazal poistnou zmluvou č. 8110395033 uzatvorenou so žalovaným

1/, pričom poistenie zodpovednosti cestného dopravcu sa vzťahovalo aj na povinnosť uhradiť škodu vzniknutú na zásielke podľa Dohovoru CMR (čl. 1 ods. 4 písm. b/ zvláštnych podmienok pre poistenie zodpovednosti cestného dopravcu - čl. 139 spisu). V ďalšej časti odôvodnenia napadnutého rozhodnutia odvolací súd citoval právne normy, ktoré aplikoval

na ním konštatovaný skutkový stav (najmä ods. 29, 30, 45 až 51, 56 až 61) a uviedol tiež,

ako tieto normy interpretoval (ods. 52 až 55, 62 až 67). Pritom dostatočne, zreteľne a zrozumiteľne, a teda preskúmateľne vyjadril dôvody, ktoré vyústili do rozhodnutia o zrušení rozsudku súdu prvej inštancie (§ 380 ods. 2 v spojení s § 389 ods. 1 písm. a/ CSP) a zastavení celého konania (§ 161 ods. 2 CSP vo väzbe na § 9 CSP). Odvolací súd v odôvodnení napadnutého uznesenia uviedol stručný obsah rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktorý

bol predmetom odvolacieho prieskumu, zhrnul podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán v odvolacom konaní, zistený skutkový stav a právne posúdenie veci, čím bezo zvyšku splnil zákonom vyžadované náležitosti pre riadne odôvodnenie písomného vyhotovenia rozhodnutia odvolacieho súdu. (§ 393 ods. 2 CSP). V žiadnom ohľade preto nemožno považovať za opodstatnený dovolateľom tvrdený dôvod o nedostatočnom odôvodnení napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu, a to v intenzite zakladajúcej vadu zmatečnosti podľa § 420 písm. f) CSP, tak z hľadiska prípustnosti ako aj dôvodnosti dovolania.

36. Vo vzťahu k žalovanému 1/ z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (ods. 38) konkrétne vyplýva, že v predmetnej veci v prvoinštančnom konaní, opierajúc

sa aj o zistenia z dokazovania pred Okresným súdom Martin v konaní sp. zn. 18Cb/84/2016, nebolo sporné, že spoločnosť Scheuch GmbH, Weierfing 68, AT 4971 Aurolzmünster, Rakúsko, objednala dňa 10.05.2015 u spoločnosti Schenker & CO.AG, Magerlstrasse 3,

4910 Ried, Rakúsko, prepravu zásielky, okrem iného aj s adresou zvozu Scheuch s.r.o., Teplárenská 1, Prievidza, Slovensko (4 debny; 4x40 HC kontajner). Následne spoločnosť Schenker & CO.AG, Magerlstrasse 3, 4910 Ried, Rakúsko, objednala prepravu zásielky

u spoločnosti Schenker s.r.o., Kopčianska 94, Bratislava, Slovensko. Spoločnosť Schenker s.r.o., Kopčianska 94, Bratislava, Slovensko, objednala prepravu zásielky u spoločnosti IMS CARGO SLOVAKIA s.r.o., Hraničná 18, Bratislava, Slovensko, ktorá objednala prepravu zásielky u žalobcu (dovolateľa), ktorý objednal prepravu zásielky u žalovaného 1/.

Z takto konštatovaného skutkového stavu, ktorý nenamietala žiadna zo strán sporu, odvolací súd považoval predmetnú medzinárodnú cestnú prepravu za prepravu tovaru vykonávanú postupne niekoľkými dopravcami. Odvolací súd detailne poukázal na obsah žalobcom doloženého nákladného listu CMR, pričom podľa rubriky 1 a 2 odosielateľom a príjemcom tovaru boli subjekty odlišné od žalobcu, v rubrike 17 bol žalovaný označený

ako ďalší (následný) dopravca a podľa vyplnenej rubriky 23 žalovaný pripojil podpis a pečiatku, čím potvrdil prevzatie nákladného listu ako aj zásielky, ktorú reálne prepravoval. Za rozhodujúce odvolací súd považoval to, že žalovaný 1/ „za podmienok, ktoré vyplývajú z tohto CMR č. 2015/10517 sa stal zmluvnou stranou zmluvy o preprave, ktorú uzatvorili odosielateľ s hlavným dopravcom. Proti žalovanému 1/ tak mali odosielateľ a hlavný dopravca priame nároky na náhradu škody, ktorá vznikla na prepravovanej zásielke poškodením

pri dopravnej nehode dňa 17.3.2015, ktorej účastníkom bol žalovaný 1/“ (ods. 53).

Po ustálení, že žalovaný 1/ mal postavenie následného dopravcu v zmysle čl. 34 Dohovoru CMR, posudzoval odvolací súd, či na strane žalobcu „s postavením tzv. bežného dopravcu“, bolo možné pre uplatnené postihové právo žalobcu použiť úpravu v čl. 37 písm. a) Dohovoru CMR s tým, že (pri kladnej odpovedi) bolo potrebné aplikovať kritériá medzinárodnej príslušnosti/právomoci podľa článku 39 ods. 2 Dohovoru CMR, ktorý má kogentný charakter a ide o osobitné/speciálne ustanovenie, ktoré sa odchyľuje od článku 31 ods. 1 Dohovoru CMR a pre tento prípad má z tohto dôvodu prednosť. Z uvedeného odôvodnenia napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu je teda zrejmé, z akých okolností,

skutkových a právnych dôvodov, vychádzal pri aplikovaní čl. 39 ods. 2 Dohovoru CMR pri určovaní právomoci súdov konať a rozhodnúť. Z obsahu odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia teda jednoznačne vyplýva, z akých dôvodov dospel odvolací súd k záveru vedúcemu k rozhodnutiu o zrušení prvoinštančného konania a o zastavení konania, pričom tento záver riadne odôvodnil.

37. Podľa názoru dovolacieho súdu dovolateľ relevantným spôsobom nepreukázal, že by napadnuté uznesenie odvolacieho súdu vykazovalo také nedostatky, ktoré by odôvodňovali prípustnosť ako ani dôvodnosť dovolania podaného podľa § 420 písm. f) CSP. Odvolací súd sa v napadnutom uznesení dostatočne vysporiadal tak s odvolacími dôvodmi ako aj poukázal na argumentáciu žalobcu (ods. 16, 17) uvedenú v jeho vyjadrení k odvolaniam (žalobca poukazoval na uznanie nároku žalovaným 1/ čo do dôvodu a výšky, na rozhodujúci stav pre rozsudok v čase jeho vyhlásenia, na pasívnu legitimáciu žalovaného 2/).

Avšak vzhľadom na procesný charakter rozhodnutia a dôvodov, pre ktoré odvolací súd konanie zastavil, odpadol dôvod, aby sa podrobne zaoberal odvolacou argumentáciou zúčastnených strán majúcou vecno - právny charakter, teda pokiaľ sa týkala merita sporu a tých dôvodov, ktoré viedli súd prvej inštancie k meritórnemu rozhodnutiu, ktorým bolo žalobe o regresnú náhradu škody vyhovie. Odvolací súd teda odvolania žalovaných ako ani proti argumentácii žalobcu v tej časti, ktorá smerovala k meritórnemu rozhodnutiu súdu prvej inštancie už vecne (meritórne) posudzovať nemohol, ak základ jeho rozhodnutia spočíval výhradne na procesnom závere o nedostatku (medzinárodnej) príslušnosti/právomoci súdov SR konať a rozhodnúť

v spore. Pokiaľ mu takýto postup dovolateľ vytýkal, tak ani v tejto časti dovolací súd nevzhliadol prípustnosť ako ani dôvodnosť dovolania z hľadiska vytýkaného nedostatočného (neúplného) odôvodnenia napadnutého rozhodnutia.

38. Napokon dovolací súd k tejto časti dovolania konštatuje, že dovolateľ podanými dovolacími dôvodmi v podstate vyjadril nespokojnosť s rozhodnutím odvolacieho súdu, to však bez ďalšieho nezakladá prípustnosť a dôvodnosť dovolania. Rozhodnutie odvolacieho súdu

je riadnym spôsobom odôvodnené, pričom je z neho zrejmé, z akých skutkových zistení súd vychádzal, z akých dôvodov aplikoval príslušné ustanovenia Dohovoru CMR, ako aj ďalšie právne normy citované v rozhodnutí a ako ich v danom prípade interpretoval.

Dovolací súd aj z dôvodov, ktoré budú bližšie ním osvetlené nižšie (ad ii/), nevzhliadol z hľadiska dodržania zákonom vyžadovaných náležitostí pre riadne odôvodnenie napadnutého rozhodnutia, žiadne porušenie práva žalobcu na spravodlivý proces, ktoré by malo spočívať v uvedení takých dôvodov, ktoré by nemali podklad v náležite zistenom skutkovom stave alebo by predstavovali až extrémne odchýlenie sa od príslušnej právnej úpravy pri jej aplikácii a interpretácii na daný skutkový a procesný stav.

39. Vo vzťahu k žalovanému 2/ dovolateľ v podanom dovolaní neuviedol žiadne konkrétne argumenty, pre ktoré by mali byť nedostatočné alebo nesprávne dôvody uvádzané odvolacím súdom v napadnutom rozhodnutí, týkajúce sa absencie medzinárodnej právomoci súdov SR, pokiaľ ide o uplatnené priame nároky žalobcu čoby regresného poistovateľa z nahradenej škody na poškodenej zásielke prepravovanej žalovaným 1/, voči žalovanému

2/ ako poisťovní - zmluvnému poisťovateľovi žalovaného 1/ (žalobca so žalovaným

2/ nie je v žiadnom priamom právnom vzťahu, zmluvnom ani zákonom).

V tejto časti neprípustnosť dovolania žalobcu vyplýva a priori z nesplnenia náležitostí stanovených pre dovolacie dôvody v § 431 ods. 1 a 2 CSP.

40. Z vyššie uvedených dôvodov dovolací súd nezistil v danom prípade namietanú zmätočnosťnú vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP, preto uzavrel, že v tejto časti dovolanie žalobcu nie je prípustné, ako ani dôvodné.

K námietke (ad ii/) porušenia zákazu princípu denegatio iustitiae

41. Dovolať vo zvyšnej časti dovolania z hľadiska úpravy obsiahnutej v § 420

písm. f) CSP namieta prejudiciálny právny záver odvolacieho súdu o absencii právomoci súdov SR, na ktorom založil svoje rozhodnutie, vo výsledku vedúce k zastaveniu konania

pre nesplnenie podmienky konania - právomoci súdov SR spor medzi stranami prejednať a rozhodnúť.

Vo vzťahu k žalovanému 1/ uvedené súvisí s aplikáciou a interpretáciou Dohovoru CMR na vo veci zistený skutkový stav. V tomto smere bola relevantná nasledovná právna úprava.

42. Podľa čl. 3 ods. 1 CSP, každé ustanovenie tohto zákona je potrebné vykladať v súlade

s Ústavou Slovenskej republiky, verejným poriadkom, princípmi, na ktorých spočíva tento zákon, s medzinárodnoprávnymi záväzkami Slovenskej republiky, ktoré majú prednosť pred zákonom, judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva a Súdneho dvora Európskej únie, a to s trvalým zreteľom na hodnoty, ktoré sú nimi chránené.

43. Podľa § 9 CSP, ak spor alebo vec nepatrí do právomoci súdu Slovenskej republiky, súd konanie bezodkladne zastaví.

44. Vo vzťahu k právomoci súdov Slovenskej republiky vo veciach s cudzím prvkom je potrebné vychádzať tiež z právneho rámca daného Ústavou Slovenskej republiky (ústavný zákon č. 460/1992 Zb., ďalej tiež „ústava“), podľa ktorého štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom ktorý ustanoví zákon (čl. 2 ods. 2 ústavy). Slovenská republika uznáva a dodržiava všeobecné pravidlá medzinárodného práva, medzinárodné zmluvy, ktorými je viazaná, a svoje ďalšie medzinárodné záväzky (čl. 1 ods. 2). Právne záväzné akty Európskych spoločenstiev a Európskej únie majú prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky (čl. 7 ods. 2 veta druhá ústavy). Medzinárodné zmluvy o ľudských právach a základných slobodách, medzinárodné zmluvy, na ktorých vykonanie nie je potrebný zákon, a medzinárodné zmluvy, ktoré priamo zakladajú práva a povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb a ktoré boli ratifikované a vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom, majú prednosť pred zákonom (čl. 7 ods. 5 ústavy).

45. Podľa čl. 1 ods. 1 Dohovoru CMR, tento Dohovor sa vzťahuje na každú zmluvu o preprave zásielok za odplatu cestným vozidlom, ak miesto prevzatia zásielky a predpokladané miesto jej dodania, ako sa uvádzajú v zmluve, ležia vo dvoch rôznych štátoch, z ktorých aspoň jeden je zmluvným štátom tohto Dohovoru. Toto ustanovenie platí bez ohľadu na trvalé bydlisko a štátnu príslušnosť strán.

46. Podľa čl. 4 Dohovoru CMR, dokladom o uzavretí prepravnej zmluvy je nákladný list. Ak nákladný list chýba, ak má nedostatky alebo ak sa stratil, nie je tým existencia alebo platnosť prepravnej zmluvy dotknutá a vzťahujú sa na ňu aj naďalej ustanovenia tohto Dohovoru.

47. Podľa čl. 17 ods. 1 Dohovoru CMR, dopravca zodpovedá za úplnú alebo čiastočnú stratu zásielky alebo za jej poškodenie, ktoré vznikne od okamihu prevzatia zásielky na prepravu až do okamihu jej vydania, ako aj za prekročenie dodacej lehoty.

48. Dohovor CMR - KAPITOLA VI. Preprava vykonávaná postupne niekoľkými dopravcami, zhŕňa články 34 až 40.

49. Podľa čl. 34 Dohovoru CMR, ak na základe jedinej prepravnej zmluvy vykonávajú prepravu postupne niekoľkí cestní dopravcovia, preberá každý z nich zodpovednosť za vykonanie celej prepravy; druhý a každý ďalší dopravca sa stáva prevzatím zásielky a nákladného listu zmluvnou stranou za podmienok určených nákladným listom.

50. Podľa čl. 36 Dohovoru CMR, nároky zo zodpovednosti za stratu zásielky, za jej poškodenie alebo za prekročenie dodacej lehoty sa môžu okrem prípadov vzájomnej žaloby alebo námietok v spore o nároky uplatnené na podklade tej istej prepravnej zmluvy uplatniť žalobou len proti prvému dopravcovi, poslednému dopravcovi alebo proti dopravcovi, ktorý vykonával tú časť prepravy, počas ktorej došlo k udalosti, ktorá je príčinou straty zásielky, jej poškodenia alebo prekročenia dodacej lehoty; žaloba sa môže podať súčasne aj proti niekoľkým z týchto dopravcov.

51. Podľa čl. 37 písm. a) Dohovoru CMR, dopravca, ktorý podľa ustanovení tohto Dohovoru zaplatil náhradu škody, má, pokiaľ ide o zaplatenú náhradu, úroky a výdavky, právo postihu proti dopravcom, ktorí sa zúčastňovali na preprave, podľa týchto ustanovení:

a) dopravca, ktorého konaním bola spôsobená škoda, je povinný niest' sám jej náhradu, či už ju zaplatil on alebo iný dopravca.

52. Podľa čl. 39 ods. 2 Dohovoru CMR, dopravca, ktorý chce uplatniť postih na súde, môže tak urobiť pred príslušným súdom štátu, v ktorom má niektorý zo zúčastnených dopravcov trvalé bydlisko, hlavné sídlo podniku alebo pobočku alebo zastupiteľstvo, ktorých prostredníctvom bola prepravná zmluva uzavretá. Postih sa môže uplatniť jedinou žalobou na tom istom súde proti všetkým zúčastneným dopravcom.

53. Dohovor CMR patrí medzi multilaterálne medzinárodné zmluvy v oblasti medzinárodného práva súkromného, ktorými je Slovenská republika viazaná.

54. Dovolací súd zdôrazňuje, že pri dovolacom prieskume je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP). Zo spisu vyplýva, že vo vzťahu k žalovanému 1/ žalobca uplatnil nárok vyplývajúci z medzinárodnej prepravy tovaru.

Žalobca v dovolaní tvrdí, že medzi ním a žalovaným 1/ bola uzavretá zmluva o preprave tovaru a teda, že žalovaný 1/ v prípade poškodenia zásielky zodpovedá „v zmysle zmluvného obchodnoprávneho vzťahu práve žalobcovi“. Žalovaný 1/ žalovanú sumu žalobcovi neuhradil, avšak v priebehu konania pred súdom prvej inštancie žalobcom uplatnený nárok uznal

čo do výšky a dôvodu. Súd prvej inštancie svojím rozsudkom žalobe vyhovel voči obom žalovaným. V štádiu pred odvolacím súdom však bola týmto súdom, primárne z hľadiska skúmania splnenia podmienok civilného súdneho konania, posudzovaná a riešená procesná právna otázka, či súdy Slovenskej republiky majú právomoc o tomto nároku žalobcu konať

a meritórne rozhodnúť, vzhľadom na adresu sídla žalovaného 1/ ako aj žalovaného 2/ v ČR. V tejto súvislosti bolo potrebné zistiť a ustáliť, o aké právne vzťahy medzi sporovými stranami ide. Relevantné napokon zostalo to, že pokiaľ ide o vzťah medzi žalobcom

a žalovaným 1/, žalobca existenciu samostatnej prepravnej zmluvy medzi ním

a žalovaným 1/ len tvrdil a odvolací súd podľa výsledkov dokazovania uzavretého pred súdom prvej inštancie za určujúci považoval obsah doloženého nákladného listu CMR

(čl. 4 Dohovoru CMR). Odvolací súd uzavrel, že žalobou uplatnený nárok sa týka medzinárodnej prepravy tovaru vykonávanej postupne niekoľkými dopravcami, z ktorých žalovaný 1/ bol v danom prípade následným (posledným) dopravcom vykonávajúcim prepravu zásielky.

55. Podľa čl. 4 Dohovoru CMR, dokladom o uzavretí prepravnej zmluvy je nákladný list. Ak chýba, má nedostatky, alebo bol stratený, nie je tým existencia alebo platnosť prepravnej zmluvy dotknutá a vzťahujú sa na ňu aj naďalej ustanovenia tohto Dohovoru. Podľa jediného doloženého nákladného listu CMR (č. 1. 12 spisu) bol žalovaný 1/ uvedený (v rubrike 17)

ako ďalší (následný) dopravca (ods. 41 odôvodnenia napadnutého rozhodnutia).

56. Z vyššie uvedeného bolo podľa dovolacieho súdu podstatné to, či postavenie žalovaného 1/ v rámci celej prepravy ako aj vo vzťahu k žalobcovi možno subsumovať

pod úpravu obsiahnutú v čl. 34 Dohovoru CMR. Uvedené súvisí s možnosťou aplikácie čl. 37 písm. a) Dohovoru CMR, podľa ktorého dopravca, ktorý podľa ustanovení tohto Dohovoru zaplatil náhradu škody, má, pokiaľ ide o zaplatenú náhradu, úroky a výdavky, právo postihu proti dopravcom, ktorí sa podieľali na vykonaní prepravy, podľa týchto ustanovení:

a) dopravca, ktorého konaním bola spôsobená škoda, je povinný niest' sám jej náhradu,

či ju zaplatil on, alebo iný dopravca. Tu dovolací súd podporne poukazuje na rozhodnutie

v inej veci týkajúcej sa medzinárodnej cestnej nákladnej prepravy, z 31. mája 2023,

sp. zn. 1Obdo/41/2022, v ktorom Najvyšší súd SR vyslovil, že čl. 34 Dohovoru CMR výslovne nevyžaduje, aby nákladný list a tovar prevzal každý nasledujúci prepravca. Dovolací súd takúto interpretáciu dotknutej normy považuje za akceptovateľnú aj v danom prípade, a preto považuje za akceptovateľný aj záver odvolacieho súdu v napadnutom rozhodnutí, že nárok žalobcu voči žalovanému 1/ vyplýva z práva postihu medzi dopravcami.

57. Pokiaľ ide o pasívnu legitimáciu dopravcov (čl. 36 vo väzbe na čl. 34 Dohovoru),

tak vo všeobecnosti platí, že nároky vzniknuté v súvislosti so stratou zásielky, jej poškodením alebo omeškaním s jej dodaním môžu byť vznášané iba voči prvému dopravcovi, poslednému dopravcovi alebo voči dopravcovi, ktorý vykonával tú časť prepravy, kedy došlo ku škode. V prípade žalovaného 1/ ide o toho (následného) dopravcu, ktorý prepravu reálne vykonával ako posledný, pričom nebolo sporné, že na území ČR došlo v priebehu tejto ním vykonávanej prepravy k dopravnej nehode s následkom poškodenia zásielky (prepravovaného tovaru). Dovolací súd v danom prípade poukazuje (rovnako len podporne) na názor zastávaný

i komentárovou odbornou literatúrou, podľa ktorého pokiaľ na nákladnom liste vystavenom zmluvným dopravcom figuruje meno posledného dopravcu, ide najskôr o následnú prepravu podľa čl. 34 (viď Komentár k čl. 36 Dohovoru CMR aktuálne dostupný na internetovom portáli ASPI).

58. Z vyššie uvedeného bolo podľa dovolacieho súdu potrebné považovať

za akceptovateľný aj názor odvolacieho súdu, že z hľadiska postihového práva medzi dopravcami, na ktorom sa zakladá nárok uplatnený dovolateľom, má prednosť osobitná úprava príslušnosti obsiahnutá v čl. 39 Dohovoru CMR, zaradená do jeho kapitoly VI., pred úpravou príslušnosti súdov v čl. 31

Dohovoru CMR; v prípade čl. 39 ide o zákonnú prorogáciu.

Dovolací súd pritom považuje za dostatočne odôvodnený záver odvolacieho súdu, že v danom prípade boli splnené podmienky pre aplikáciu čl. 39 ods. 2 Dohovoru CMR, z ktorého vyplýva, že dopravca, ktorý chce uplatniť postih na súde, môže tak urobiť pred príslušným súdom štátu, v ktorom má niektorý zo zúčastnených dopravcov trvalé bydlisko, hlavné sídlo podniku alebo pobočku alebo zastupiteľstvo, ktorých prostredníctvom bola prepravná zmluva uzavretá. Postih sa môže uplatniť jedinou žalobou na tom istom súde proti všetkým zúčastneným dopravcom. Ide o kogentnú úpravu, od ktorej sa dopravca uplatňujúci regres nemôže odchýliť, keďže nemá možnosť si príslušný súd s ostatnými dopravcami dohodnúť

ani nemá možnosť riešiť tento spor na arbitráži. V preskúmanom prípade bolo relevantné, že žalobca k momentu rozhodovania o spore pred oboma súdmi nižších inštancií bol považovaný za dopravcu, ktorý nahradil škodu, za ktorú zodpovedá žalovaný 1/ (následný dopravca, posledný v rade), pričom adresa sídla žalovaného 1/ je v ČR.

Okolnosť, že žalovaný 1/ v priebehu civilného sporového konania pred súdom prvej inštancie žalobou uplatnený nárok (hmotnoprávne) uznal čo do výšky a dôvodu, nemá na medzinárodnú príslušnosť/právomoc súdov SR vo veci konať a rozhodnúť (z procesného hľadiska) žiadny vplyv.

59. K úprave súdnej príslušnosti v regresnom konaní podľa čl. 39 ods. 2 Dohovoru CMR

je ďalej potrebné aj vo všeobecnosti uviesť, že pre regresného postihovateľa znamená podstatné uľahčenie, keďže môže napadnúť všetkých zúčastnených dopravcov jedinou regresnou žalobou. Podľa názoru dovolacieho súdu v tom aj tkvie hlavný zmysel tejto úpravy.

Avšak v takej situácii, aký predstavuje vec tu posudzovaná, keď v rade subjektov zúčastnených na preprave zostal žalobca ako jediný regresný postihovateľ s nárokom na náhradu škody na prepravovanej zásielke (všetky oprávnené subjekty už mali túto škodu nahradenú), je potrebné vychádzať z toho, že dopravca, ktorý kompenzoval tretej strane, a chce si vynútiť právo na náhradu proti inému dopravcovi, môže svoju žalobu podať na kompetentnom súde krajiny, na ktorom jeden z dopravcov, ktorých sa to týka, má svoje hlavné sídlo podniku alebo pobočku alebo zastupiteľstvo, ktorých prostredníctvom bola prepravná zmluva uzavretá. Dovolací súd tu poukazuje na potrebu nasledovať pri výklade čl. 39 ods. 2 Dohovoru CMR doterajšiu judikatúru, citovanú aj komentárovou odbornou literatúrou, kde vo veci Cummins Engine Co. Ltd. V. Davis Freight Rorwarding (Hull) Ltd. 1981 2 Lloyds Rep. 402 bol vyslovený názor, že slová „niektorý zo zúčastnených dopravcov“ v prvej vete čl. 39 ods. 2 má na mysli len dopravcov, od ktorých sa požaduje príspevok na kompenzáciu škody, a nie dopravcov hľadajúcich takýto príspevok. Nebolo preto prípustné, aby sa prvý dopravca, žalovaný oprávneným v Anglicku, snažil spojiť troch holandských následných dopravcov ku konaniu. Žaloba proti nim musela byť podaná v Holandsku, kde každý z následných dopravcov mal svoje obchodné miesto“. (JUDr. Václav Roubal, JUDr. Milan Trebeška.

Prepravná zmluva v medzinárodnej cestnej doprave nákladov. Výklad a texty Dohovoru CMR a súvisiacich predpisov. ČESMAD Slovakia, 2008, str. 110). V kontexte s daným prípadom to znamená, že v situácii, keď bolo možné predmetný nárok regresným postihovateľom (dovolateľom) uplatniť žalobou na súde len proti žalovanému (následnému, poslednému) dopravcovi, dovolateľ podľa čl. 39 ods. 2 Dohovoru CMR nemal na výber a žalobu mohol podať výhradne na súde štátu, v ktorom má žalovaný dopravca adresu svojho sídla, teda v prípade žalovaného 1/ na príslušnom súde Českej republiky, a nie na súde Slovenskej republiky.

60. Dovolací súd v daných súvislostiach k interpretácii čl. 39 ods. 2 Dohovoru CMR

pre úplnosť poukazuje aj na rozsudok LG Hannover zo 4.9.1991 - 22 O 120/90 - Transportrecht 1992, str. 327, podľa ktorého článok 39 ods. 2 Dohovoru CMR stanovuje

pre postih medzi dopravcami navzájom, že postih možno uplatniť pred súdom v štáte, v ktorom má niektorý zo zúčastnených dopravcov trvalé bydlisko, hlavné sídlo podniku alebo pobočku alebo zastupiteľstvo, ktorých prostredníctvom bola prepravná zmluva uzavretá. Zmysel a účel tohto ustanovenia je vytvoriť možnosť, aby postihujúci dopravca mohol uplatniť voči všetkým zúčastneným dopravcom svoj nárok jedinou žalobou. Článok 39 ods. 2 Dohovoru CMR nezakladá naproti tomu miestnu príslušnosť v prospech zúčastneného dopravcu, teda postihujúceho dopravcu voči všetkým zostávajúcim zodpovedným dopravcom.

Predovšetkým je („sudišť“) príslušnosť súdu určená podľa regresne povinného dopravcu, ako vyplýva zo znenia článku 39 ods. 2 „môže tak urobiť pred príslušným súdom štátu...“. Článok 39

ods. 2, veta prvá Dohovoru CMR upravuje medzinárodnú príslušnosť a odsek 2, veta druhá iba prípustnosť spojenia žalôb v dôsledku ich mnohosti. (Sedláček, P. Úmluva CMR (KOMENTÁŘ). 1. VOX a. s. - Nakladatelství, Praha 2009, str.591).

61. Dovolací súd v tejto časti zhŕňa a uvádza nasledovné: Pre aplikáciu úpravy obsiahnutej v Dohovore CMR - KAPITOLA VI. Preprava vykonávaná postupne niekoľkými dopravcami, ktorá zahŕňa články 34 až 40, bolo podstatné splnenie podmienok v zmysle článku 34 Dohovoru CMR. V tejto súvislosti bolo relevantné, že v rubrike 17 a 23 žalobcom doloženého nákladného listu CMR sa nachádzajú údaje žalovaného 1/, k nim pripojený podpis, ako aj prevzatie zásielky žalovaným 1/ a vykonanie prepravy. Dovolací súd za súdmi nižších inštancií zistených skutkových okolností zhodne s odvolacím súdom nemal pochybnosti o aplikovateľnosti ustanovení obsiahnutých v Kapitole VI. Dohovoru CMR na daný prípad. Podľa názoru dovolateľa by v predmetnej veci mali mať súdy SR právomoc konať a rozhodnúť na základe čl. 31 ods. 1 Dohovoru CMR. Dovolací súd však v tejto súvislosti poukazuje na skutkový stav vo veci tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP). Z neho vyplynulo, že ide o prepravu tovaru vykonávanú postupne niekoľkými dopravcami. Na uvedenú situáciu sa vzťahuje osobitná medzinárodná právna úprava obsiahnutá v Kapitole VI. Dohovoru CMR (čl. 34 a nasl.).

Preto je nutné na daný prípad aplikovať osobitnú úpravu obsiahnutú v ustanoveniach čl. 34 a nasl. Dohovoru CMR, ktorá v čl. 39 ods. 2 ustanovuje právomoc odlišným, užším spôsobom ako všeobecné ustanovenie čl. 31 ods. 1. Ide o vzťah špeciálneho ustanovenia (čl. 39 ods. 2), ktoré má prednosť (zákonná prorogácia) vo vzťahu k ustanoveniu všeobecnému (čl. 31 ods. 1). V čl. 39 ods. 2 Dohovoru CMR je právomoc daná len súdom štátu, v ktorom má niektorý

zo zúčastnených dopravcov trvalé bydlisko, hlavné sídlo podniku alebo pobočku alebo zastupiteľstvo, ktorých prostredníctvom bola prepravná zmluva uzavretá.

Možnosť podať žalobu na súde štátu, kde leží miesto, kde sa zásielka prevzala na prepravu alebo miesto určené na jej vydanie, je v dôsledku toho vylúčená. Formuláciu „niektorý

zo zúčastnených dopravcov“ nie je možné interpretovať tak, že ide aj o dopravcu, ktorý požaduje regresný nárok. Uvedená formulácia má na mysli len dopravcov, od ktorých

sa regresný nárok požaduje. Preto v situácii, keď bolo možné predmetný nárok regresným postihovateľom (dovolateľom) uplatniť žalobou na súde len proti žalovanému (následnému, poslednému) dopravcovi, dovolateľ podľa čl. 39 ods. 2 Dohovoru CMR nemal na výber a žalobu mohol podať výhradne na súde štátu, v ktorom má žalovaný dopravca adresu svojho sídla, teda v prípade žalovaného 1/ na príslušnom súde Českej republiky, a nie na súde Slovenskej republiky.

62. Vo vzťahu k žalovanému 2/ dovolací súd poukazuje na dostatočné a preskúmateľné odôvodnenie rozhodnutia v napadnutom uznesení odvolacieho súdu (ods. 56 až 65).

Napriek chýbajúcim prípustným dovolacím dôvodom (k žalovanému 2/ dovolateľ konkrétne neuviedol žiadne dovolacie námietky) sa žiada dodať, že právna obrana žalovaného 2/ v celom konaní pred oboma súdmi nižšej inštancie, okrem námietky nedostatku právomoci súdov SR, bola založená na námietke absencie pasívnej vecnej legitímácie žalovaného 2/ voči nároku uplatnenému žalobcom. Žalovaný 2/ vo vzťahu k žalobcovi nesporne nie je škodcom,

ale ani subjektom zodpovedným za náhradu škody voči žalobcovi z hľadiska ním uplatneného postihového práva podľa čl. 37 Dohovoru CMR. Odvolací súd správne aplikoval nariadenie Brusel I. bis, s podrobnou citáciou aplikovaných ustanovení, odkázal aj na ním citované ustanovenia všeobecných poisťných podmienok k poisťnej zmluve uzatvorenej medzi žalovaným 1/ a žalovaným 2/, pričom riadne vysvetlil nedostatok právomoci súdov SR,

ak z čl. 19 bod 2/ príslušných všeobecných poisťných podmienok vyplýva

(zmluvná prorogácia), že „spory vyplývajúce z poisťnej zmluvy alebo s ňou súvisiace budú predložené na rozhodovanie príslušnému súdu v Českej republike“.

63. Pokiaľ ide o nariadenie Brusel I. bis, aplikované odvolacím súdom vo vzťahu

k posúdeniu právomoci súdov SR konať a rozhodovať o nárokoch žalobcu voči

žalovanému 2/, dovolací súd uvádza, že pri výklade ustanovenia únievého práva je potrebné prihliadať na jeho znenie, na jeho kontext, význam a povahu, na jeho ciele, ktoré sleduje právna úprava, do ktorej toto ustanovenie patrí a na existujúcu judikatúru súdov EÚ k výkladu tohto ustanovenia (rozsudok SDEÚ z 30. júna 2005 vo veci T - 190/03, Olesen, body 36 a 38; pozri tiež rozsudok z 9. decembra 2008 vo veci F - 144/07, Efsthathopoulos, body 33, 35 a 37).

V tejto súvislosti dovolací súd uvádza, že nezistil žiadnu diskrepanciu v postupe odvolacieho súdu.

64. Dovolací súd dodáva, že v napadnutom uznesení odvolací súd uvádza aj pojem „oprávnený z poistenia“. Tu dovolací súd len pre úplnosť poukazuje na čl. 11 ods. 1 uvedeného nariadenia, podľa ktorého poistiteľa s bydliskom v členskom štáte možno žalovať a) na súdoch členského štátu, na území ktorého má bydlisko, b) na území iného členského štátu, ak žalobu podal poistník, poistený alebo oprávnený z poistenia, na súdoch podľa miesta bydliska žalobcu. Avšak výklad článku 11 ods. 1 písm. b) nariadenia Brusel I. bis k pojmu „oprávnený z poistenia“ by nemal byť rozširovaný na neurčitú množinu subjektov,

ale mal by byť predvídateľný v čase uzatvorenia poistenia zo samotnej poistnej zmluvy

(teda je možné okruh oprávnených rozšíriť, ale vymedzením v zmluve samotnej).

Uvedený záver vyplýva z prejudiciálneho posudzovania regresných nárokov vo veci C-347/08, ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článkov 68 ES a 234 ES, podaný rozhodnutím Landesgericht Feldkirch (Rakúsko) zo 14. júla 2008 a doručený Súdnemu dvoru EÚ 28. júla 2008, ktorý súvisí s konaním: Vöarlberger Gebietskrankenkasse proti WGV-Schwäbische Allgemeine Versicherung AG (bod 47). Aj z uvedeného je potrebné považovať za akceptovateľné závery odvolacieho súdu týkajúce žalovaného 2/, primárne z hľadiska absencie právomoci súdov SR na konanie a rozhodovanie o nároku žalobcu proti tejto sporovej strane (poisťovňa so sídlom v ČR).

65. Z vyššie uvedeného vyplývajú skutkové východiská a podstatné právne dôvody,

pre ktoré odvolací súd správne dospel k záveru o nedostatku právomoci súdov SR,

a tým aj o nedostatku svojej právomoci ako aj Okresného súdu Prievidza, o spore konať a meritórne rozhodovať, čoho nevyhnutným dôsledkom bolo procesné rozhodnutie o zrušení rozsudku súdu prvej inštancie a o zastavení konania.

66. Podľa § 447 písm. c) CSP, dovolací súd odmietne dovolanie, ak smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné.

67. Podľa § 447 písm. f) CSP, dovolací súd odmietne dovolanie, ak nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až 435.

68. Vzhľadom na vyššie uvedené, keďže nie je daná procesná prípustnosť dovolania podľa

§ 420 písm. f) CSP, dovolací súd dovolanie žalobcu na základe § 447 písm. c) a f) CSP odmietol.

69. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania Najvyšší súd Slovenskej republiky neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 druhá veta CSP). O výške náhrady trov konania žalovaného 2/ rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 CSP).

70. Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.